

สัมมนาอยุธยาศึกษาวิชาการ “โขน มรดกภูมิปัญญาทางวัฒนธรรมแห่งมนุษยชาติ”

ระหว่างวันที่ ๒๑ - ๒๒ มีนาคม พ.ศ.๒๕๖๒

ณ หอประชุม มหาวิทยาลัยราชภัฏพระนครศรีอยุธยา

จัดโดย สถาบันอยุธยาศึกษา มหาวิทยาลัยราชภัฏพระนครศรีอยุธยา

หลักการและเหตุผล

โขน เป็นนาฏศิลป์ชั้นสูง เชื่อกันว่าได้ต้นเค้ามาจากการเล่นชกนาครดึกดำบรรพ์ ในพระราชพิธีอินทราภิเษก ที่มีมาตั้งแต่สมัยกรุงศรีอยุธยา โดยมีการประยุกต์การเล่นหนังใหญ่เข้ามาในการแสดงโขน ส่วนทำร้ายร้ายของโขน สันนิษฐานว่ามาจากการรำกระบี่กระบองในการฝึกซ้อมทหาร ภายหลังสิ้นสุดสมัยกรุงศรีอยุธยา โขน ได้รับการฟื้นฟู ให้เป็นนาฏกรรมแห่งราชสำนักกรุงรัตนโกสินทร์ ผ่านกระบวนการปรับปรุงผสมผสาน เพื่อให้สอดคล้องกับบริบททางสังคมในแต่ละยุคสมัย จนกระทั่งได้รับการอนุรักษ์ และสืบทอดมาถึงปัจจุบัน

โขน เป็นการแสดงอันทรงคุณค่า และมีอิทธิพลต่อวัฒนธรรมไทยในหลายด้าน นิยมแสดงโขนเรื่องรามเกียรติ์ โดยใช้ศิลปะหลากหลายแขนงในการแสดง ประกอบด้วย วรรณศิลป์ วิจารณ์ศิลป์ ดุริยางคศิลป์ และนาฏศิลป์ รวมไปถึงองค์ความรู้ด้านงานช่างสาขาต่างๆ ในการสร้างสรรค์ชุดและอุปกรณ์ในการแสดง อาทิ ช่างทำหัวโขน ช่างทำศิราภรณ์ พัสตราภรณ์ ถนิมพิมพาภรณ์ นับเป็นมรดกภูมิปัญญาทางวัฒนธรรมที่มีคุณค่าประจำชาติ

ระหว่างวันที่ ๒๖ พฤศจิกายน - ๑ ธันวาคม ๒๕๖๑ ที่ประชุมคณะกรรมการร่วมระหว่างรัฐบาลเพื่อการสงวนรักษามรดกวัฒนธรรมที่จับต้องไม่ได้ของยูเนสโก ครั้งที่ ๑๓ ที่เมืองพอร์ตหลุยส์ สาธารณรัฐมอริเชียส ได้พิจารณาและประกาศให้ขึ้นทะเบียนศิลปะการแสดงโขนในประเทศไทย (Khon, masked dance drama in Thailand) อยู่ในรายการ "ตัวแทนมรดกวัฒนธรรมที่จับต้องไม่ได้ของมนุษยชาติ" (Representative List of the Intangible Cultural Heritage of Humanity) สร้างความยินดีแก่ชาวไทย ในฐานะที่เป็นเจ้าของมรดกภูมิปัญญาทางวัฒนธรรมนี้เป็นอย่างยิ่ง

สถาบันอยุธยาศึกษา เป็นหน่วยงานทำนุบำรุงศิลปะและวัฒนธรรม ของมหาวิทยาลัยราชภัฏพระนครศรีอยุธยา มีวิสัยทัศน์ที่จะก้าวสู่การเป็นศูนย์ข้อมูลด้านวัฒนธรรมอยุธยาที่มีคุณภาพ และส่งเสริมการประยุกต์ใช้ข้อมูลทางวัฒนธรรมเพื่อการพัฒนาท้องถิ่นอย่างยั่งยืน จึงได้จัดกิจกรรมสัมมนาอยุธยาศึกษาวิชาการในหัวข้อ “โขน มรดกภูมิปัญญาทางวัฒนธรรมแห่งมนุษยชาติ” ผ่านการจัดสัมมนาทางวิชาการ ในหัวข้อต่างๆ เช่น การขึ้นทะเบียนโขนเป็นมรดกวัฒนธรรมที่จับต้องไม่ได้ของมนุษยชาติ ความเป็นมาของโขนในอาเซียน วิวัฒนาการของโขน และการอนุรักษ์สืบทอดโขนไทยให้คงอยู่สืบไป โดยวิทยากรผู้ทรงคุณวุฒิด้านประวัติศาสตร์ และศิลปวัฒนธรรมหลายท่าน รวมทั้งเผยแพร่ความรู้ผ่านทางสื่อสารสนเทศ เอกสาร และนิทรรศการ ที่จะทำให้ผู้ร่วมกิจกรรมได้รับความรู้ ความเข้าใจเกี่ยวกับประวัติศาสตร์และศิลปวัฒนธรรมมากขึ้น ก่อให้เกิดการมีส่วนร่วมของประชาชนในการอนุรักษ์ ฟื้นฟู แลกเปลี่ยนด้านประวัติศาสตร์และวัฒนธรรมอยุธยา

วัตถุประสงค์

๑) เพื่อเผยแพร่องค์ความรู้ด้านประวัติศาสตร์ ศิลปะและวัฒนธรรม เรื่องโขน โดยการจัดสัมมนาทางวิชาการ และเผยแพร่ความรู้ผ่านทางสื่อสารสนเทศ เอกสาร และนิทรรศการ

๒) เพื่อให้ผู้ร่วมกิจกรรมได้รับความรู้ ความเข้าใจเกี่ยวกับ โขน ทั้งในด้านประวัติศาสตร์ ศิลปะ และวัฒนธรรมอยุธยา

๓) เพื่อสร้างการมีส่วนร่วมของนักเรียน นักศึกษา และประชาชน ในการอนุรักษ์ ฟื้นฟู แลกเปลี่ยนเรียนรู้ เรื่องโขน

วิธีการดำเนินงาน

จัดการสัมมนาทางวิชาการ โดยวิทยากรผู้ทรงคุณวุฒิด้านประวัติศาสตร์ และศิลปวัฒนธรรม

กลุ่มเป้าหมาย

ครู อาจารย์ นักเรียน นักศึกษา นักวิชาการ และผู้สนใจทั่วไป จำนวน ๒๐๐ คน

ตัวชี้วัดของกิจกรรม

เชิงคุณภาพ

๑) นักเรียน นักศึกษา และผู้สนใจทั่วไปมีความรู้ความเข้าใจของผู้เข้าร่วมอบรม	ร้อยละ ๘๕
๒) นักเรียน นักศึกษา และผู้สนใจทั่วไปมีความพึงพอใจของผู้เข้าร่วมอบรม	ร้อยละ ๘๕
๓) นักเรียน นักศึกษา และผู้สนใจทั่วไปสามารถนำความรู้ไปใช้ของผู้เข้าร่วมอบรม	ร้อยละ ๘๕

เชิงปริมาณ

ผู้เข้าร่วมกิจกรรม จำนวน ๒๕๐ คน

ตัวชี้วัดความสำเร็จของกิจกรรม

- ๑) การเผยแพร่วีดิทัศน์การจัดกิจกรรมผ่านสื่อสังคมออนไลน์ (www.youtube.com)
- ๒) การเผยแพร่องค์ความรู้ ที่ได้รับการจัดกิจกรรมในรูปแบบเอกสารทางวิชาการ

สัมมนาอยุธยาศึกษาวิชาการ “โขน มรดกภูมิปัญญาทางวัฒนธรรมแห่งมนุษยชาติ”
ระหว่างวันที่ ๒๑ - ๒๒ มีนาคม พ.ศ.๒๕๖๒
ณ หอประชุมมหาวิทยาลัยราชภัฏพระนครศรีอยุธยา
จัดโดย สถาบันอยุธยาศึกษา มหาวิทยาลัยราชภัฏพระนครศรีอยุธยา

วันพฤหัสบดีที่ ๒๑ มีนาคม พ.ศ. ๒๕๖๒

๐๙.๐๐ - ๑๐.๐๐ น.

พิธีเปิดการสัมมนาอยุธยาศึกษาวิชาการ ประจำปีพุทธศักราช ๒๕๖๒
เรื่อง “โขน มรดกภูมิปัญญาทางวัฒนธรรมแห่งมนุษยชาติ”
โดย อธิการบดีมหาวิทยาลัยราชภัฏพระนครศรีอยุธยา

การแสดงโขน ชุดพระรามตามกวาง

โดย คณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏพระนครศรีอยุธยา

๑๐.๐๐ - ๑๒.๐๐ น.

การเสวนาทางวิชาการเรื่อง
“โขน กับการขึ้นทะเบียนเป็นมรดกภูมิปัญญาทางวัฒนธรรมแห่งมนุษยชาติ”
อาจารย์ ดร.อนุชา ทิรคานนท์
คณบดีคณะศิลปกรรมศาสตร์ มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์
คุณบุญเตือน ศรีวรพจน์
ผู้เชี่ยวชาญด้านอักษรศาสตร์ กรมศิลปากร กระทรวงวัฒนธรรม

๑๒.๐๐ - ๑๓.๐๐ น.

รับประทานอาหารกลางวัน

๑๓.๐๐ - ๑๔.๓๐ น.

การบรรยายทางวิชาการเรื่อง
“โขน วัฒนธรรมร่วมอุษาคเนย์”
คุณสุจิตต์ วงษ์เทศ
นักประวัติศาสตร์ และโบราณคดี

๑๔.๓๐ - ๑๕.๐๐ น.

รับประทานอาหารว่าง
และชมการแสดงโขน ชุดทศกัณฐ์เกี่ยวนางสีดา และหนุมานจับนางเบญจกาย
โดย คณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏพระนครศรีอยุธยา

๑๕.๐๐ - ๑๖.๓๐ น.

การบรรยายทางวิชาการเรื่อง
“ชาตินิยมในโขน กับการไปสู่แนวคิดวัฒนธรรมร่วมรากของไทยและอาเซียน”
ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร. พิพัฒน์ กระจ่างจันทร์
คณะศิลปศาสตร์ มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์

วันศุกร์ที่ ๒๒ มีนาคม พ.ศ. ๒๕๖๒

๐๙.๐๐-๑๐.๑๕ น.

การบรรยายทางวิชาการเรื่อง “สิ่งควรรู้.. ก่อนดูโขน”

ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ธีรภัทร์ ทองน้อม

วิทยาลัยนาฏศิลป์ สถาบันบัณฑิตพัฒนศิลป์

๑๐.๑๕-๑๐.๔๕ น.

รับประทานอาหารว่าง

ชมการแสดงโขน ชุดสำมนักขา ก่อศึก

สำนักศิลปะและวัฒนธรรม มหาวิทยาลัยราชภัฏพระนคร กรุงเทพมหานคร

๑๐.๔๕ - ๑๒.๐๐ น.

การบรรยายทางวิชาการเรื่อง “วิวัฒนาการโขน จากอยุธยา สูโขนสมเด็จพระเจ้า”

ดร.สมชาย ฟื้นรำดี

วิทยาลัยนาฏศิลป์ลพบุรี สถาบันบัณฑิตพัฒนศิลป์

๑๒.๐๐-๑๓.๐๐ น.

รับประทานอาหารกลางวัน

๑๓.๐๐-๑๓.๓๐ น.

การบรรยายประกอบการแสดงศิลปะสร้างสรรค์

คุณชย ประทุมวรรณ

ศิลปิน นักร้อง

๑๓.๓๐-๑๖.๐๐ น.

การเสวนาทางวิชาการเรื่อง “โขน.. กับสังคมไทย ยุค ๔.๐”

อาจารย์ประสาท ทองอร่าม

ผู้เชี่ยวชาญศิลปวัฒนธรรมไทย สำนักการสังคีต กรมศิลปากร

อาจารย์กิตติ จาตุประยูร

ศิลปิน สำนักการสังคีต กรมศิลปากร

๑๖.๐๐ น.

ปิดการสัมมนา

นิทรรศการ

- นิทรรศการหัวโขนของสถาบันอยุธยาศึกษา และภูมิปัญญาการทำหัวโขน โดย ม.ล.พงษ์สวัสดิ์ สุขสวัสดิ์
- นิทรรศการภาพเขียนสีน้ำ “โขนไทย” โดย คุณอดิสร พรศิริกาญจน์

การแสดงโขน

- คณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏพระนครศรีอยุธยา
- สำนักศิลปะและวัฒนธรรม มหาวิทยาลัยราชภัฏพระนคร กรุงเทพมหานคร

การสมัครร่วมกิจกรรม

- ไม่มีค่าใช้จ่ายในการสมัคร สมัครออนไลน์ ได้ที่ <https://joo.gl/BcPk>
- ดูรายละเอียดและตรวจสอบรายชื่อได้ที่ เว็บไซต์สถาบันอยุธยาศึกษา <http://asi.aru.ac.th/?p=6642>
- ติดต่อสอบถามโทร ๐๓๕ ๒๔๑ ๔๐๗ / ๐๘๔ ๐๒๓๕ ๐๕๓ (คุณพัทธ์ แต่งพันธ์ ผู้ประสานงานโครงการ)

สมัครออนไลน์